

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ЧОРТКІВСЬКИЙ НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
ПІДПРИЄМНИЦТВА І БІЗНЕСУ

ЗАТВЕРДЖУЮ
Директор ЧННІПБ ЗУНУ

Надія КУЛЬЧИЦЬКА

28 серпня 2023 р.

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. проректора з науково-педагогічної роботи
Віктор ОСТРОВЕРХОВ

28 серпня 2023 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»
ступінь вищої освіти – бакалавр
галузь знань – 07 «Управління та адміністрування»
спеціальність – 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
освітньо-професійна програма – «Фінанси, банківська справа та страхування»

кафедра фундаментальних та спеціальних дисциплін

Форма навчання	Курс	Семестр	Лекції (год.)	Практ. (семін.) (год.)	ІРС (год.)	Тренінг (год.)	Самост. робота студ. (год.)	Разом (год.)	Залік (сем.)	Екз. (сем.)
Денна	3	5	28	14	-	6	102	150		5
Заочна	3	6	8	4	-	-	138	150		7

Чортків – ЗУНУ
2023

Робочу програму склав(ла) к.е.н., доцент ІНЕСА ВЕРБИЦЬКА

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фундаментальних та спеціальних дисциплін (протокол № 1 від 28.08.2023 р.)

Завідувач кафедри

ЛЮДМИЛА ДЕРМАНСЬКА

Розглянуто та схвалено групою забезпечення спеціальності «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок», протокол № 1 від 30.08.2023 р.

Керівник групи
забезпечення спеціальності

(підпис)

ОЛЬГА КИРИЛЕНКО
(ПІБ)

СТРУКТУРА РОБОЧОЇ ПРОГРАМИ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

“Фінансова санація та банкрутство підприємств”

I. Опис дисципліни “ Фінансова санація та банкрутство підприємств ”

Дисципліна - „Фінансовий менеджмент”	Галузь знань, спеціальність, СВО	Характеристика навчальної дисципліни
Кількість кредитів ECTS- 5	Галузь знань 07 „ Управління та адміністрування”	Статус дисципліни: вибіркова дисципліна Мова навчання - українська
Кількість залікових модулів - 3	Спеціальність: 072 „ Фінанси, банківська справа та страхування”	Рік підготовки – Денна - 3 Заочна - 3 Семестр – Денна – 5 Заочна – 6; 7
Кількість змістовних модулів – 2	Освітньо-професійна програма «Фінанси, банківська справа та страхування»	Лекції: Денна форма – 28 год. Заочна форма – 8 год. Практичні заняття: Денна форма – 14 год. Заочна форма – 4 год.
Загальна кількість годин – 150	Ступінь вищої освіти - бакалавр	Самостійна робота: Денна – 108 год., (в т.ч. 6 год. – тренінг) Заочна – 138 год. Індивідуальна робота: (КПЗ) - 0
Тижневих годин: Денна форма навчання – 11 год., Аудиторних годин: 3 год.		Вид підсумкового контролю - залік

2. МЕТА І ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ „ФІНАНSOVA САНАЦІЯ ТА БАНКРУТСТВО ПІДПРИЄМСТВ”

2.1. МЕТА ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ

Складний етап формування ринкової економіки в нашій країні зумовив потребу навчання як практиків бізнесу, так і студентів вузів фінансового менеджменту - науці управління фінансами фірми, спрямованій на досягнення її стратегічних і тактичних цілей. Останні ж індивідуальні для кожного господарюючого суб'єкта. Фірми в складних умовах українського податкового клімату і високої інфляції можуть мати різноманітні інтереси в питаннях регулювання прибутку, примноження майна акціонерів, контролю за курсовою вартістю акцій, дивідендної політики.

Мета дисципліни: оволодіння сучасними методами і прийомами управління фінансами організації: формування системи знань та практичних навичок використання інформаційно-аналітичної бази в процесі управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю, визначення стратегії і тактики фінансового забезпечення суб'єктів господарювання.

Предмет дисципліни - система фінансово-економічних відносин, що виникають у процесі антикризового управління фінансами підприємства, санації, реорганізації, банкрутства та ліквідації суб'єктів господарювання.

2.2. ЗАВДАННЯ ВИВЧЕННЯ ДИСЦИПЛІНИ:

В результаті вивчення курсу “Фінансова санація та банкрутство підприємств” студенти повинні:

- знати основні напрямки роботи фінансового менеджера та формувати питання взаємодії фінансових менеджерів фірми з установами ринкової інфраструктури;
- засвоїти інформаційно-аналітичну базу, необхідну для виконання функцій фінансового менеджера та використовувати її в процесі управління фінансами підприємств, операційною та інвестиційною діяльністю;
- знати методи аналізу фінансової звітності; визначення фінансового стану підприємства, його потреб у фінансах та застосовувати основні прийоми проведення фінансового аналізу, внутрішньофірмового фінансового планування та прогнозування;
- знати методи управління обіговими коштами, інвестиційним портфелем, капіталом, формуванням і використанням прибутку, фінансовими ризиками;
- визначати стратегію і тактику фінансового забезпечення суб'єктів господарювання;
- визначати потребу підприємства у фінансових ресурсах з метою реалізації найефективніших інвестиційних проектів;
- виконувати необхідні розрахунки із застосуванням комп'ютерної техніки для аналізу, оцінки та управління фінансово-господарською діяльністю підприємства.

3. Програма дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»

Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління фінансовою санацією підприємства.

Тема 1. Основи управління фінансовою санацією підприємства.

Фінансова криза на підприємстві: її економічний зміст, фактори виникнення, види, глибина.

Економічна суть санації підприємств. Визначення санації у законодавчих актах України, в працях вітчизняних та зарубіжних вчених.

Фінансова санація підприємства: зміст, мета, джерела. Основні умови та ініціатори прийняття рішення щодо здійснення фінансового оздоровлення підприємства.

Етапи проведення санації підприємства згідно класичної моделі.

Управління фінансовою санацією підприємства.

Література: 5,9,14,24,28,29,32

Тема 2. Оцінювання санаційної спроможності підприємства.

Санаційна спроможність підприємства: сутність, передумови, критерії.

Визначення санаційної спроможності підприємства як головна мета санаційного аудиту. Завдання, програма та методика санаційного аудиту. Джерела інформації для проведення санаційного аудиту.

Порядок здійснення санаційного аудиту. Аналіз фінансового стану підприємства. Діючі методики проведення аналізу. Виявлення ознак неплатоспроможності підприємств.

Аналіз причин кризи та сильних і слабких сторін підприємства. Експертна оцінка запланованих санаційних заходів.

Загальна оцінка санаційної спроможності підприємства.

Література:10,12,15,21,27

Тема 3. Складання плану фінансової санації підприємства.

Загальна характеристика плану санації. Зміст плану санації.

Характеристика складових плану санаційних заходів. План маркетингу та оцінки ринків збуту. План виробництва та капіталовкладень. Організаційний план. Фінансовий план.

Етапи розробки плану санаційних заходів. Принципи планування.

Розгляд та узгодження плану санації підприємств комітетом кредиторів. Порядок затвердження плану санацій господарським судом.

Література: 1,3,10,7,32,33.35

Тема 4. Досудова санація.

Сутність досудової санації підприємства, її мета та критерії. Форми та підстави надання фінансової допомоги підприємству-боржнику під час проведення досудової санації.

Диференціація кредиторської заборгованості в ході здійснення досудової санації.

Особливості проведення досудової санації державних підприємств.

Дискусійні питання щодо втручання держави в процес досудової санації неспроможних підприємств в умовах ринку.

Література: 14,16,18,24,28,32

Тема 5. Санація підприємства у судовому порядку.

Умови прийняття рішення щодо здійснення санації підприємства – боржника у судовому порядку.

Порядок проведення зборів кредиторів, утворення комітету кредиторів та їх повноваження при здійсненні санації підприємства-боржника.

Керуючий санацією, його функції та права. План санації (реорганізації) боржника, його зміст та структура.

Контроль за ходом реалізації плану санації. Порядок затвердження звіту керуючого санацією.

Література: 33,12,21,24,30,31

Тема 6. Фінансування санації підприємств.

Форми фінансової санації. Внутрішні та зовнішні джерела фінансової санації підприємств.

Поняття та класифікація внутрішніх фінансових джерел санації. Збільшення вхідних грошових потоків. Шляхи збільшення виручки від реалізації продукції. Форми реструктуризації активів підприємства.

Резерви зменшення вихідних грошових потоків.

Класифікація зовнішніх джерел фінансування санацій підприємств. Фінансування санації за рахунок акціонерного (пайового) капіталу.

Альтернативна санація. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Фінансова участь персоналу у санації підприємства.

Література: 33, 12, 21, 24, 30, 31

Змістовий модуль 2. Форми і методи фінансової санації та основи банкрутства підприємств.

Тема 7. Реструктуризація підприємств.

Реструктуризація підприємства: зміст та форми. Фінансова та виробнича реструктуризація, реструктуризація активів, корпоративна реструктуризація.

Реорганізація підприємства, її види та законодавчі передумови.

Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємства. Горизонтальне та вертикальне злиття підприємств, злиття кількох підприємств в одне. Умови та порядок проведення приєднання та поглинання підприємств.

Реорганізація, спрямована на розукрупнення підприємства (поділ, виділення).

Умови та порядок реорганізації підприємства поглинанням. Порядок складання передавального та розподільного балансу.

Література: 8, 9, 10, 11, 18, 20, 28, 27

Тема 8. Методи державної фінансової підтримки санації підприємств.

Суть та необхідність державної фінансової підтримки санації підприємств.

Форми та методи державної підтримки санації.

Пряме державне фінансування санації підприємств.

Бюджетні позики, викуп державою корпоративних прав підприємств, субсидії та умови їх надання підприємствам.

Основні форми непрямої підтримки державою фінансового оздоровлення підприємств. Особливості використання поруки та надання гарантій підприємствам – боржникам з боку держави.

Література: 3, 6, 7, 15, 16, 28, 29, 30

Тема 9. Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств.

Необхідність функції та завдання інституту банкрутства. Підстави та порядок порушення справи про банкрутство підприємства.

Розпорядник майном боржника, його права, функції та обов'язки. Процедура провадження справи про банкрутство.

Порядок визнання боржника банкрутом.

Етапи ліквідації підприємства. Черговість задоволення претензій кредиторів.

Мирова угода: її зміст та умови укладення.

Приховане, фіктивне та зумисне банкрутство підприємств: зміст та фінансова відповідальність.

Література: 1, 3, 10, 7, 32, 33, 35

Тема 10. Особливості фінансової санації та банкрутства суб'єктів господарювання з врахуванням сфери діяльності.

Санація банківської установи. Ліквідація банківської установи. Реорганізація як метод фінансового оздоровлення банківської установи.

Особливості санації та банкрутства страхових компаній.

Особливості банкрутства сільськогосподарських підприємств, селянських (фермерських) господарств.

Особливості банкрутства містоутворюючих підприємств.

Особливості банкрутства організацій громадянського суспільства.

Література: 4,6, 8, 11, 25, 26, 30, 31

4. СТРУКТУРА ЗАЛІКОВОГО КРЕДИТУ ДИСЦИПЛІНИ
“Фінансова санація та банкрутство підприємств”

(денна форма)

№ п/п	Кількість годин					Індивідуальна робота	Тренінг	Конт рольні аходи
	Назва теми	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота				
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління фінансовою санацією підприємства.								
1.	Основи управління фінансовою санацією підприємства.	2	1	10	-		Поточне тестування та опитування	
2.	Оцінювання санаційної спроможності підприємства.	2	1	10	-	1	Поточне опитування	
3.	Складання плану фінансової санації підприємства.	3	1	10	-	1	Поточне тестування та опитування	
4.	Досудова санація.	3	2	10	-		Поточне опитування, задачі	
5.	Санація підприємства у судовому порядку.	3	1	12	-	1	Заліковий модуль	
6.	Фінансування санації підприємств.	3	1	10	-	0,5	Поточне тестування, задачі	
Змістовий модуль 2. Форми і методи фінансової санації та основи банкрутства підприємств								
7.	Реструктуризація підприємств.	3	1	10	-	1	Поточне тестування, задачі	
8.	Методи державної фінансової підтримки санації підприємств.	3	2	10	-	0,5	Поточне опитування, тестові завдання, кейси, задачі	
9.	Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств.	2	2	10	-	0,5	Поточне опитування, кейси	

10.	Особливості фінансової санації та банкрутства суб'єктів господарювання з врахуванням сфери діяльності.	4	2	10	-	0,5	Ректорська контрольна роб
Всього		28	14	102	-	6	

(заочна форма)

№ п\п	Кількість годин				Контрольні заходи
	Назва теми	Лекції	Практ. заняття	Самостійна робота	
Змістовий модуль 1. Теоретичні основи управління фінансовою санацією підприємства.					
1.	Основи управління фінансовою санацією підприємства.	0,5	1	13	Усне опитування, тестові завдання
2.	Оцінювання санаційної спроможності підприємства.	0,5		13	
3.	Складання плану фінансової санації підприємства.	1	1	15	Усне опитування, задачі, тестові завдання
4.	Досудова санація.	1		13	
5.	Санація підприємства у судовому порядку.	1	-	15	
6.	Фінансування санації підприємств.			13	
Змістовий модуль 2. Форми і методи фінансової санації та основи банкрутства підприємств					
7.	Реструктуризація підприємств.	1	1	13	Усне опитування, задачі, тестові завдання
8.	Методи державної фінансової підтримки санації підприємств.	1		13	
9.	Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств.	1	1	15	Усне опитування, задачі, тестові завдання
10.	Особливості фінансової санації та банкрутства суб'єктів господарювання з врахуванням сфери діяльності.	1		15	
Всього		8	4	138	

5. Тематика практичних занять

Практичне заняття 1.

Тема: Основи управління фінансовою санацією підприємства

Мета: дослідити теоретичні основи фінансової санації підприємства

Питання для обговорення:

1. Фінансова криза на підприємстві: економічний зміст та причини виникнення.
2. Класифікація фінансової кризи.
3. Економічна сутність санації підприємства.
4. Класична модель фінансової санації.
5. Управління фінансовою санацією підприємства.
6. Дискусійне обговорення питань щодо впливу світової фінансової кризи та фінансову стабільність суб'єктів господарювання, розв'язування тестових завдань.

Література: 5,9,14,24,28,29,32

Практичне заняття 2.

Тема: Оцінювання санаційної спроможності підприємства

Мета: розкрити процес оцінки санаційної спроможності підприємства.

Питання для обговорення:

1. Санаційна спроможність підприємства.
2. Санаційний аудит: методи та програма його проведення.
3. Порядок проведення санаційного аудиту.
4. Загальна оцінка санаційної спроможності підприємства.
5. Дискусійне обговорення питань щодо порядку проведення санаційного аудиту у різних суб'єктів підприємницької діяльності залежно від форми власності, практичні завдання щодо здійснення експрес-діагностики санаційного аудиту на підприємстві

Література: 10,12,15,21,27

Практичне заняття 3.

Тема: Складання плану фінансової санації підприємства

Мета: ознайомитись із процесом складання та погодження плану фінансової санації підприємства.

Питання для обговорення:

1. План фінансового оздоровлення підприємства: склад і структура. Принципи та методи планування.
2. Характеристика окремих розділів плану санації підприємства.
3. Погодження та затвердження плану санації.
4. Обговорення дискусійних питань щодо оцінки результатів та ефективності фінансової санації підприємства та порядку узгодження плану фінансової санації підприємства, практичні завдання щодо складання плану фінансової санації на основі показників фінансової звітності конкретного суб'єкта господарювання. Розв'язування тестових завдань.

Література: 1,3,10,7,32,33,35

Практичне заняття 4.

Тема: Досудова санація

Мета: розкрити основні етапи досудової санації підприємства-боржника.

Питання для обговорення:

1. Сутність досудової санації підприємства, її мета, критерії.
2. Форми та підстави надання допомоги підприємству-боржнику під час досудової санації.
3. Диференціація кредиторської заборгованості.
4. Особливості проведення досудової санації державних підприємств.
5. Обговорення дискусійних питань щодо підстав надання допомоги підприємству-боржнику під час досудової санації. Практичні завдання щодо встановлення критерію успішного завершення заходів досудової санації на основі фінансової звітності суб'єкта господарювання. Розв'язування тестових завдань.

Література: 14,16,18,24,28,32

Практичне заняття 5.

Тема: Санація підприємства у судовому порядку

Мета: вивчити специфіку процесу санації підприємства в судовому порядку.

Питання для обговорення:

1. Підстави та умови прийняття рішення про санацію боржника на ухвалу господарського суду.
2. Керуючий санацією його функції та обов'язки.
3. План санації (реорганізації) боржника, його структура, контроль за ходом реалізації.
4. Порядок розгляду та затвердження звіту керуючого санацією.
5. Обговорення дискусійних питань щодо особливостей продажу частини майна підприємства на відкритих та закритих торгах. Практичні завдання щодо складання ліквідаційного бюджету підприємства. Розв'язування тестових завдань.

Література: 33,12,21,24,30,31

Практичне заняття 6.

Тема: Фінансування санації підприємств

Мета: розкрити особливості процесів фінансування санації підприємства.

Питання для обговорення:

1. Форми фінансової санації підприємств.
2. Поняття та класифікація джерел фінансової санації підприємства.
3. Фінансування санації за рахунок акціонерного (пайового) капіталу.
5. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника.
6. Фінансова участь персоналу у санації підприємства.
7. Дискусійне обговорення питання щодо основних форм участі кредиторів у фінансовій санації підприємств, визначення суті ресурсної та потенційної стійкості підприємства. Практичні завдання щодо визначення рівня ефекту фінансового важеля. Розв'язування тестових завдань.

Література: 33, 12, 21, 24, 30, 31

Практичне заняття 7.

Тема: Реструктуризація підприємств

Мета: вивчити особливості процесів реструктуризації підприємств.

Питання для обговорення:

1. Реструктуризація підприємств, її зміст та форми.
2. Реорганізація підприємств: види та законодавчі передумови.
3. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств.
4. Реорганізація підприємств, спрямована на розукрупнення.
5. Умови та порядок перетворення підприємства.
6. Порядок складання передавального та розподільного балансу.
7. Обговорення дискусійних питань щодо побудови схеми розробки програми реструктуризації підприємства та схеми реалізації програми реструктуризації підприємства, практичні завдання щодо оцінки фінансового стану підприємства до та після реструктуризації на основі коефіцієнтного підходу. Розв'язування тестових завдань.

Література: 8, 9, 10, 11, 18, 20, 28, 27

Практичне заняття 8.

Тема: Методи державної фінансової підтримки санації підприємств

Мета: вивчити методи державної фінансової підтримки санації підприємств.

Питання для обговорення:

1. Зміст і необхідність державної фінансової підтримки санації підприємств, її форми та методи.
2. Пряме державне фінансування санації підприємств.
3. Непрямі методи державного фінансового оздоровлення підприємств.
4. Обговорення дискусійних питань щодо використання державних гарантій як інструменту державної фінансової підтримки суб'єктів господарювання, дієвих заходів, які вживаються урядом з метою відшкодування витрат державного бюджету на виконання гарантійних зобов'язань. Розв'язання тестових завдань, ділова гра «Розробка ключових положень антикризової програми»

Література: 3, 6, 7, 15, 16, 28, 29, 30

Практичне заняття 9.

Тема: Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств

Мета: дослідити економіко-правові аспекти банкрутства підприємства.

Питання для обговорення:

1. Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства.
2. Підстави та порядок порушення справи про банкрутство.
3. Етапи ліквідації підприємства визнаного банкрутом та черговість задоволення претензій кредиторів.
4. Мирова угода: зміст та умови укладення.
5. Правова та фінансова відповідальність за приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.
6. Обговорення дискусійних питань щодо визначення ознак банкрутства англійських та американських підприємств, порівняння процедури банкрутства в різних країнах, ділова гра «укладання мирової угоди», розв'язування тестових завдань.

Література: 1, 3, 10, 7, 32, 33, 35

Практичне заняття 10.

Тема: Особливості фінансової санації та банкрутства суб'єктів господарювання з врахуванням сфери діяльності

Мета: проаналізувати особливості фінансової санації та банкрутства підприємств різних форм власності.

Питання для обговорення:

1. Особливості фінансової санації та банкрутства банківських установ.
2. Особливості санації та банкрутства страхових компаній.
3. Особливості здійснення банкрутства сільськогосподарських підприємств.
4. Особливості банкрутства містоутворюючих підприємств.
5. Особливості банкрутства організацій громадянського суспільства.
6. Обговорення дискусійних питань щодо особливостей мораторію на задоволення вимог кредиторів банку, з'ясування черговості задоволення вимог кредиторів при ліквідації неплатоспроможної кредитної спілки, практичні завдання щодо визначення черговості розподілу майна акціонерного товариства, яке не має заборгованості перед кредиторами, щодо якого прийняте рішення про ліквідацію. Розв'язування тестових завдань.

Література: 4,6, 8, 11, 25, 26, 30, 31

6. КОМПЛЕКСНЕ ПРАКТИЧНЕ ІНДИВІДУАЛЬНЕ ЗАВДАННЯ

Для набуття умінь самостійного мислення і самоконтролю у студентів особливе значення має виконання комплексного практичного індивідуального завдання (КПІЗ) з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств», яке виконується самостійно кожним студентом згідно методичних рекомендацій. Воно охоплює основні теми дисципліни та має на меті більш глибоке й повне засвоєння теоретичного матеріалу з дисципліни, оволодіння навиками застосування набутих теоретичних знань на практиці.

КПІЗ з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» виконується самостійно кожним студентом за одним із 4-ох варіантів, розподіл яких здійснюється залежно від першої літери прізвища студента. Індивідуальна робота охоплює основні теми дисципліни і полягає у проведенні економічних і фінансових розрахунків та обґрунтуванні отриманих результатів, вона представляє собою набір локальних завдань, основною метою яких є виявлення знань студентів щодо організації фінансових відносин суб'єктів господарювання, а також навичок практичної роботи з розрахунку грошових надходжень, формування фінансових результатів, аналізу фінансового стану підприємства, виявлення ознак та прогнозування ймовірності банкрутства та ін. КПІЗ оформлюється у відповідності зі встановленими вимогами і оцінюється за 100-бальною шкалою. Виконання КПІЗ є одним із обов'язкових складових модулів залікового кредиту з управління фінансовою санацією підприємства.

ТЕОРЕТИЧНА ЧАСТИНА

Варіант 1.

1. Методи санаційного контролінгу.
2. Система раннього попередження та реагування як засіб прогнозування банкрутства.
3. Економічний зміст та фінансова відповідальність за приховане, фіктивне та навмисне банкрутство.

Варіант 2.

1. Порядок проведення досудової санації підприємств.
2. Характеристика зарубіжних методів прогнозування банкрутства.
3. Характеристика процедури санації підприємства–боржника під час провадження справи про банкрутство.

Варіант 3.

1. Реорганізація підприємства як інструмент фінансового оздоровлення підприємств.
2. Санаційний контролінг, його функції та інструменти.
3. Фінансова криза та її наслідки.

Варіант 4.

1. Вітчизняні методики прогнозування банкрутства підприємств.
2. Формування санаційних планів підприємств-боржників.
3. Особливості проведення фінансової санації державних підприємств.

ПРАКТИЧНА ЧАСТИНА

Завдання 1.

1. На основі фінансової звітності підприємства провести детальний аналіз фінансового стану підприємства.
2. Оформити висновок із зазначенням власних зауважень і рекомендацій.

Завдання 2.

1. Провести дослідження стосовно виявлення ознак банкрутства підприємства використовуючи дані, наведені в фінансовій звітності.
2. Оформити висновки із зазначенням власних зауважень і рекомендацій.

7. Тренінг з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»

Мета тренінгу з дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» -

формування у студентів практичних навичок роботи із законодавчими актами, діючими інструктивними матеріалами та нормативами; сформування чіткого уявлення щодо процедури здійснення санаційного аудиту на підприємстві; оволодіння знаннями з питань економіко-правових аспектів банкрутства та ліквідації підприємств; набуття знання щодо розрахунку фінансових показників, які дозволяють оцінити санаційну спроможність підприємства

Успішне проходження тренінгу сприяє посиленню практичної спрямованості у підготовці фахівців за ступенем вищої освіти «бакалавр».

Проведення тренінгу дозволяє:

- забезпечити засвоєння теоретичних знань, отриманих у процесі вивчення дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств»;
- розвинути у студентів навички пропонування обґрунтованих рішень, використання теоретичних знань для розв'язання практичних завдань та змістовного інтерпретування отриманих результатів.

Організація і порядок проведення тренінгу

1. **Вступна частина** проводиться з метою ознайомлення студентів з темою тренінгового заняття.
2. **Організаційна частина** полягає у створенні робочого настрою у колективі студентів, визначенні правил проведення тренінгового заняття. Можлива наявність роздаткового матеріалу у вигляді таблиць, бланків документів.
3. **Практична частина** реалізовується шляхом виконання завдань у групах студентів у кількості 3-5 осіб з певних проблемних питань теми тренінгового заняття.
4. **Підведення підсумків.** Обговорюються результати виконаних завдань у групах. Обмін думками з питань, які виносились на тренінгові заняття

Тематика тренінгу.

1. Проаналізувати систему раннього прогнозування банкрутства підприємства (обраної

студентами самостійно у розрізі галузей економіки) використовуючи статистичний матеріал за останні 3 роки.

2. Відзначити основні проблеми антикризового управління на підприємстві та напрями їх вирішення.

8. ТЕМАТИКА САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

Організацією виконання самостійної роботи є глибоке вивчення суті теорії стосовно аналітичної діяльності.

Виконання самостійної роботи необхідно починати з вивчення відповідних розділів підручників, навчальних посібників, нормативних актів тощо, що наведені у переліку рекомендованої літератури, а також додаткової літератури і практичних матеріалів, які студент повинен знайти і опрацювати самостійно. При опрацюванні тем студент повинен поряд з теоретичним висвітленням аспектів теми, дати її аналіз з залученням практичних матеріалів щодо аналітичної діяльності.

№ п/п	Тематика	ДФН	ЗФН
1.	<p><u>Тема 1. Основи фінансової санації підприємства</u></p> <p>Фінансова криза на підприємстві: економічний зміст та причини виникнення. Класифікація фінансової кризи. Економічна сутність санації підприємства. Класична модель фінансової санації. Управління фінансовою санацією підприємства.</p>	10	15
2.	<p><u>Тема 2. Оцінювання санаційної спроможності підприємства</u></p> <p><u>Санаційна спроможність підприємства.</u></p> <p>Санаційний аудит: методи та програма його проведення. Порядок проведення санаційного аудиту. Загальна оцінка санаційної спроможності підприємства. Роль SWOT-аналізу в обґрунтуванні перспектив розвитку підприємства. Проблеми та особливості впровадження SWOT-аналізу в практику стратегічного управління вітчизняних підприємств.</p>	10	15
3.	<p><u>Тема 3. Складання плану фінансової санації підприємства</u></p> <p>План фінансового оздоровлення підприємства: склад і структура. Принципи та методи планування. Характеристика окремих розділів плану санації підприємства. Погодження та затвердження плану санації.</p>	10	13
4.	<p><u>Тема 4. Досудова санація</u></p> <p>Сутність досудової санації підприємства, її мета, критерії. Форми та підстави надання допомоги підприємству-боржнику під час досудової санації. Диференціація кредиторської заборгованості. Особливості проведення досудової санації державних підприємств.</p>	10	15
5.	<p><u>Тема 5. Санація підприємства у судовому порядку</u></p> <p>Підстави та умови прийняття рішення про санацію боржника на ухвалу господарського суду. Керуючий санацією його функції та обов'язки. План санації (реорганізації) боржника, його структура, контроль за ходом реалізації. Порядок розгляду та затвердження звіту керуючого санацією.</p>	10	13
6.	<p><u>Тема 6. Фінансування санації підприємств</u></p>	10	15

	Форми фінансової санації підприємств. Поняття та класифікація джерел фінансової санації підприємства. Фінансування санації за рахунок акціонерного (пайового) капіталу. Участь кредиторів у фінансовому оздоровленні боржника. Фінансова участь персоналу у санації підприємства.		
7.	<u>Тема 7. Реструктуризація підприємств</u> Реструктуризація підприємств, її зміст та форми. Реорганізація підприємств: види та законодавчі передумови. Реорганізація, спрямована на укрупнення підприємств. Реорганізація підприємств, спрямована на розукрупнення. Умови та порядок перетворення підприємства. Порядок складання передавального та розподільного балансу	10	13
8.	<u>Тема 8. Методи державної фінансової підтримки санації підприємств</u> Зміст і необхідність державної фінансової підтримки санації підприємств, її форми та методи. Пряме державне фінансування санації підприємств. Непрямі методи державного фінансового оздоровлення підприємств. Формування механізму державної фінансової підтримки санації підприємств..	12	13
9.	<u>Тема 9. Економіко-правові аспекти банкрутства та ліквідації підприємств</u> Необхідність, функції та завдання інституту банкрутства. Підстави та порядок порушення справи про банкрутство. Етапи ліквідації підприємства визнаного банкрутом та черговість задоволення претензій кредиторів. Мирова угода: зміст та умови укладення. Правова та фінансова відповідальність за приховане, фіктивне та зумисне банкрутство.	10	13
10.	<u>Тема 10. Особливості фінансової санації та банкрутства суб'єктів господарювання з врахуванням сфери діяльності</u> Особливості фінансової санації та банкрутства банківських установ. Особливості санації та банкрутства страхових компаній. Особливості здійснення банкрутства сільськогосподарських підприємств. Особливості банкрутства державних підприємств..	10	13
	Разом	102	138

9. Методи навчання

У навчальному процесі застосовуються: лекції, практичні заняття, консультації, самостійна робота, індивідуальна робота, робота у групах, метод опитування, тестування, ситуативне моделювання, ділові ігри, виконання КПЗ, есе, підготовка і презентація проектів.

10. Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання

У процесі вивчення дисципліни «Фінансова санація та банкрутство підприємств» використовуються наступні засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання:

- Стандартизовані тести;
- Поточне опитування;
- Залікове модульне тестування та опитування;
- Наскрізнi проекти;
- Командні проекти;
- Аналітичні звіти, реферати, ессе;
- Розрахункові та розрахунково-графічні роботи;
- Презентації результатів виконаних завдань та досліджень;

- Оцінювання результатів КППЗ;
- Студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- Розрахункові роботи;
- Ректорська контрольна робота;
- Комплексний іспит;
- Інші види індивідуальних та групових завдань.

11. Політика оцінювання

Політика щодо дедлайнів і перекладання. Для виконання усіх видів завдань студентами і проведення контрольних заходів встановлюються конкретні терміни. Перекладання модулів проводиться в установленому порядку.

Політика щодо академічної доброчесності. Списування під час проведення контрольних заходів заборонені. Під час контрольного заходу студент може користуватися лише дозволеними допоміжними матеріалами або засобами, йому забороняється в будь-якій формі обмінюватися інформацією з іншими студентами, використовувати, розповсюджувати, збирати варіанти контрольних завдань.

Політика щодо відвідування. Відвідування занять є обов'язковим. За об'єктивних причин (наприклад, карантин, військовий стан, хвороба, закордонне стажування) навчання може відбуватися в дистанційній формі за погодженням із керівником курсу з дозволу дирекції інституту.

12. Критерії, форми поточного та підсумкового контролю

Підсумковий бал (за 100-бальною шкалою) з дисципліни „Фінансова санація та банкрутство підприємств” визначається як середньозважена величина, в залежності від питомої ваги кожної складової залікового кредиту: (%)

Заліковий модуль 1	Заліковий модуль 2 (ректорська контрольна робота)	Заліковий модуль 3 (підсумкова оцінка за КППЗ)
30%	30%	40%
Опитування під час заняття (теми 1 – 5) – 5 балів за тему – макс. 25 балів Модульна робота – макс. 75 балів	Опитування під час заняття (теми 6-10) – 5 балів за тему макс. – макс. 25 балів Модульна робота – макс. 75 балів	Підготовка КППЗ – макс. 40 балів. Захист КППЗ – макс. 40 балів Виконання завдань під час тренінгу – макс. 20 балів

Шкала оцінювання:

За шкалою Університету	За національною шкалою	За шкалою ECTS
90-100	Відмінно	A (відмінно)
85-89	Добре	B (дуже добре)
75-84		C(добре)
65-74	Задовільно	D (задовільно)
60-64		E(достатньо)
35-59	Незадовільно	FX (незадовільно з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно з обов'язковим повторним курсом)

13. ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ, ВИКОРИСТАННЯ ЯКИХ ПЕРЕДБАЧАЄ НАВЧАЛЬНА ДИСЦИПЛІНА

№	Найменування	Номер теми
1.	Проекційний екран	1-10
2	Мультимедійний проектор	1-10
3.	Комунікаційне програмне забезпечення (Internet Explorer, Google	1-10
4.	Комунікаційне програмне забезпечення (Zoom) для проведення занять у режимі он-лайн (за необхідності)	1-10
5.	Комунікаційна навчальна платформа (Moodle) для організації дистанційного навчання (за необхідності)	1-10
4.	Програмне забезпечення: ОС Windows	1-10
5.	Інструменти Microsoft Office (Word; Excel; Power Point і т. і.)	1-10

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

1. Про господарські товариства: Закон України від 19.09.1991 р. № 1576-XII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1576-12#Text>
2. Про акціонерні товариства: Закон України від 17.09.2008 р. № 514-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/514-17#Text>
3. Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю: Закон України від 06.02.2018 р. № 2275-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2275-19#Text>
4. Господарський кодекс України від 16.01.2003 р. № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15#Text>
5. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>
6. Податковий кодекс України від 02.12.2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
7. Про затвердження примірних форм плану санації боржника у справі про банкрутство та плану реструктуризації боргів боржника у справі про неплатоспроможність: Наказ Міністерства юстиції України від 24.10.2019 р. № 3258/5. URL: <https://minjust.gov.ua/m/normativno-pravovi-akti-z-pitan-bankrutstva>
8. Про затвердження Порядку погодження планів санації: Наказ Фонду державного майна України від 04.03.2020 р. № 403. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0334-20#Text>
9. Андрушак С. М., Біленька В. А. Фінансова санація як спосіб запобігання банкрутству підприємств. Молодий вчений. 2018. № 9(2). С. 451-456.
10. Біла А. Ю., Носань Н. С. Ліквідація товариства з обмеженою відповідальністю: основні аспекти. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. 23. С. 155-159.

11. Боднар О.А., Бондаренко Г.Ю., Тарасенко В.П. Фінансова санація підприємства в умовах глобалізації України. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 35. С.138-143.
12. Бондарчук М. К., Алексєєв І. В. Фінансова санація і антикризове управління підприємством: навч. посібник. Львів: Видавництво Львівської політехніки, 2017. 268 с.
13. Грабован Л. Правовий статус кредиторів за Кодексом України з процедур банкрутства. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 10. С. 52-59.
14. Гушилик А. Правове становище боржника у справі про банкрутство на стадії санації. Підприємництво, господарство і право. 2020. № 4. С. 76-80.
15. Жадан Т. А., Мелень О. В., Якименко-Терещенко Н. В. Банкрутство підприємства: сутність поняття та основні ризик-фактори його виникнення в готельно-ресторанному бізнесі. Інфраструктура ринку. 2019. Вип. 37. С. 243-251.
16. Константиновський С. Кодекс України з процедур банкрутства: новели та перспективи. Підприємництво, господарство і право. 2019. № 5. С. 88-92.
17. Крутова А. С., Лачкова Л. І., Лачкова В. М. Управління фінансовою санацією підприємства: навч. посібник. Харків: Видавець Іванченко І. С., 2017. 188 с.
18. Ліснічук О. А. Фінансове управління санаційною спроможністю машинобудівних підприємств України. Бізнес Інформ. 2017. № 2. С. 137-145.
19. Макаревич О. В. Особливості ліквідації юридичної особи за рішенням її учасників. Юридичний науковий електронний журнал. 2019. № 3. С. 71-75.
20. Макаревич О. Ліквідація юридичних осіб і її види за цивільним законодавством України. Національний юридичний журнал: теорія і практика. 2018. № 2. С. 109-112.
21. Москвін Б. Банкрутство як механізм антикризового управління підприємством. Вісник КНТЕУ. 2020. № 2. С. 58-68.
22. Михальчук Л. В. Теоретичні підходи до виявлення сутності, проблем та наслідків банкрутства підприємств. Економіка та суспільство. 2022. Вип. 37. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/1210/1165>.
23. Пильнова В.П. Фінансова санація і банкрутство підприємств: навчальний посібник. Київ: ДУТ, 2021. 164 с. URL: <http://dl.dut.edu.ua/course/view.php?id=2991>
24. Мостенська Т. Л., Юрій Е. О. Роль реструктуризації та санації в антикризовому управлінні. Ефективна економіка. 2019. № 2. URL: http://www.economy.nauka.com.ua/pdf/2_2019/19.pdf
25. Пігуль Н. Г., Семенець В. П. Сутність та значення санації підприємства в сучасних умовах господарювання. Економіка і суспільство. 2020. № 21. С. 86-92.
26. Полінкевич О. М., Лещук В. П. Фінансова санація та банкрутство підприємств: підручник. Київ. Центр навчальної літератури, 2019. 400 с.
27. Радзивілюк В. Концептуальні зміни цільової спрямованості новітнього законодавства про банкрутство. Право України. 2019. № 8. С. 107-119.
28. Радзивілюк В. Щодо особливостей провадження у справі про банкрутство окремих категорій боржників. Право України. 2018. № 7. С. 130-142.
29. Рудика В. І., Великий Ю. М., Зьома О. Д. Економічна сутність поняття «банкрутство»: причини виникнення та наслідки на підприємстві. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 18. С. 127-133.
30. Семенова С. М. Санація балансу для покращення фінансового стану підприємства. Review of transport economics and management. 2020. Вип. 3(19). С. 164-176.

31. Управління фінансовою санацією підприємства [Текст] : навч. посібник / Чернівецький нац. ун-т імені Ю. Федьковича ; укладачі: Н. О. Ковальчук, М. П. Фецишин, А. В. Жаворонок, А. С. Абрамова; імені ЧНУ : 2020, . - 224 с
32. Череп О. Г., Павленко А. І. Дослідження сутності та структури санаційного потенціалу підприємства. Економічний простір. 2019. № 150. С. 71-75.
33. Шарова С. В., Тарасюк Н. Ю. Класична модель фінансової санації підприємства та переваги досудової санації. Інфраструктура ринку. 2018. Вип. 25. С. 505-511.
34. Bankruptcy Basics. United States Courts. URL: <https://www.uscourts.gov/services-forms/bankruptcy/bankruptcy-basics>
35. Bankruptcy: How it Works, Types & Consequences. URL: <https://www.experian.com/blogs/ask-experian/credit-education/>
36. Corporate and Business Law 2017: ACCA Approved Study Text. URL: https://www.academia.edu/35165395/BPP_ACCA_F4_Corporate_and_Business_Law_2017
37. The running list of 2020 retail bankruptcies. URL: <https://www.retaildive.com/news/>
38. What Is Bankruptcy? URL: <https://www.investopedia.com/terms/b/bankruptcy.asp>